

Pateikiamas bibliografinių sąrašų „Lietuvos parlamentinė sistema/parlamentarizmas“, spausdintų „Parlamento studijų“ 4 (2005 m.), 6 (2006 m.), 10, 11 (2011 m.), 12, 13 (2012 m.) ir 14 (2013 m.) numeriuose, tęsinys. Šiame sąrašė pristatomos išleistos knygos ir publikuoti straipsniai iš mokslinių darbų, periodinių leidinių, Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje gauti 2013 m. gegužės–lapkričio mėn.

Knygos

Ganusauskas, Edmundas. Išėjęs į žygį / Edmundas Ganusauskas. - [Vilnius] : Interkelias, [2013] ([Vilnius] : Standartų sp.). - 528 p. : iliustr., faks., portr. - G. Ilgūno knygų sąrašas: p. 516. - Asmenvardžių r-klė: p. 517-525.

Monografija skirta sovietų lagerių kaliniui, 49 ekspedicijas surengusiam keliautojui, 16 knygų autoriui, Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarui Gedinui Ilgūnui (1936–2010) atminti.

Leliukaitė, Lina. Užsienio politikos strategijos atspindžiai Baltijos šalių parlamentinių partijų programose: nacionalistinių nuostatų įtaka užsienio politikos integralumui / Lina Leliukaitė. - Vilnius : Homo liber, 2013 (Vilnius : BMK l-klė). - 271, [1] p. - Bibliogr.: p. 238-251 (186 pavad.).

Knygos autorės tyrimo objektas – strateginiai užsienio politikos dokumentai ir Baltijos valstybių parlamentinių partijų programos. Tyrimo dalykas – nacionalizmo raiškos įtaka takoskyroms ir sąsajoms su užsienio politikos strategijomis partijų nuostatose; tikslas – tiriant Baltijos šalių parlamentinių partijų programines nuostatas ir atspindint nacionalistines partijų pozicijas užsienio politikos kontekste nustatyti, ar partijų pozicijos yra integralios užsienio politikos strateginių dokumentų nuostatų atžvilgiu.

Darbo pabaigoje pateikiamos išvados ir siūlymai dėl tolesnių tyrimų, taip pat priedai, kuriuos sudaro tyrimo rezultatus atskleidžiančios lentelės.

Lietuviai krikščionys demokratai išeivijoje : 1946-2008 m. / [sudarytojai ir apžvalginių tekstų autoriai: Pranas Povilaitis, Audronė Viktorija Škiudaitė]. - Vilnius : [Baltijos kopija], 2013 (Vilnius : Baltijos kopija). - 663, [1] p. : iliustr., portr. - Turinyje aut.: Algimantas Katilius, Valentinas Stundys. - Bibliogr. išnašose. - Asmenvardžių r-klė: p. 651-663.

Knygoje pristatoma lietuvių krikščionių demokratų, po Antrojo pasaulinio karo pasitraukusių į Vakarų ir ten atkūrusių savo organizaciją, veikla. Lietuvos krikščionių demokratų partijos narių grupė, vadovaujama prelado Mykolo Krupavičiaus, susibūrė Vokietijoje, pabėgėlių stovyklose, vėliau, lietuviams sklaidantis po pasaulį, savo organizaciją perkėlė į Jungtines Amerikos Valstijas. Čia ji įregistruota Lietuvių krikščionių demokratų sąjungos (LKDS) vardu, nes galėjo veikti tik kaip visuomeninė organizacija. LKDS skyriai veikė visame pasaulyje.

Knygoje skelbiami LKDS archyvo dokumentai, kuriuos LKDS generalinis sekretorius Pranas Povilaitis perdavė saugoti Vilniuje esančiam Lietuvos istorijos instituto bibliotekos rankraštynei.

Lietuvos garbės kodas : ženklai, istorija ir žmonės / sudarytojas Vilnius Kavaliauskas. - Vilnius: Lietuvos rytas, 2013. - 360 p.

Tai knyga apie žmones, nuo XVIII a. iki šių dienų atlikusius svarbų vaidmenį Lietuvos visuomenėje. Aprašomos asmenybės buvo pripažįstamos tuometinių valstybinių struktūrų: Abiejų Tautų Respublikos, vėliau bendrą valstybę pasidariusios Rusijos imperijos, po Vasario 16-osios susikūrusios Lietuvos Respublikos. Vienintelis pilietinių nuopelnų pripažinimas buvo asmens apdovanojimas ordinu.

Dauguma knygoje pateikiamų sąrašų skelbiami pirmą kartą. Ypač unikalūs asmenų, apdovanojotų Laisvės kovos kryžiumi, sąrašas. Okupantams sunaikinus Lietuvos valstybę, jos vardu kovotojus ir jų pagalbininkus įvertino pasipriešinimo vadovybė. Tada nuopelnų ženklai net nebuvo pagaminti, tačiau partizanai stropiai fiksavo valstybės gynėjų pavardes dokumentuose. Sausio 13-osios aukos ir Medininkų didvyriai žymi jau naujos valstybės žingsnius.

Teisės raida: retrospektyva ir perspektyva : Liber Amicorum Mindaugui Maksimaičiui : [mokslo studija / Gintaras Šapoka, Darijus Beinoravičius, Antanas Šenavičius, Rūta Kazlauskienė, Alfonsas Vaišvila, Jevgenij Machovenko, Rima Ažubalytė, Egidija Tamošiūnienė, Stasys

Vėlyvis, Juozas Žilys, Egidijus Kūris, Toma Birmontienė, Egidijus Jarašiūnas, Milda Vainiūtė, Vytautas Sinkevičius ; atsakingasis redaktorius Gintaras Šapoka ; Mykolo Romerio universitetas]. - Vilnius : Mykolo Romerio universitetas, 2013 (Kaunas : Vitae Litera). - 613, [1] p. : portr. ; 23 cm. - Aut. nurodyti p. 4. - Santr. angl. - Šaltinių ir literatūros sąrašas / sudarė Gintaras Šapoka, p. 554-594. - Prof. habil. dr. Mindaugo Maksimaičio svarbiausių mokslinių publikacijų bibliografija (1962-2012): p. 595-608 (215 pavad.).

Mokslo studijos autoriai, atsižvelgdami į prof. habil. dr. Mindaugo Maksimaičio mokslinių tyrinėjimų lauką – Lietuvos teisės ir teisinės minties istoriją, – nusprendė teisės sistemą, jos problemas analizuoti retrospektyviai, tikėdamiesi rasti atsakymus į šių laikų analogiškus teisės klausimus. Pirmoje leidinio dalyje dėmesys skiriamas istoriniams Lietuvos teisės raidos aspektams: LDK teisės raidai ir Pirmosios Respublikos teisės doktrinai. Antroje dalyje analizuojamos tiek Lietuvos, tiek užsienio valstybių konstitucionalizmo raidos ypatybės ir problematika.

Knyga skiriama Mykolo Romerio universiteto Garbės prof. M. Maksimaičio 80 metų jubiliejui paminėti.

Valstybės atkūrimas : Lietuvos parlamentas, 1990–1992 / [sudarė Romualdas Ozolas ir Birutė Valionytė ; redakcinė kolegija: Romualdas Ozolas - vyriausiasis redaktorius ... [et al.]. - Vilnius : Artlora, [2013] (Vilnius : Standartų sp.). - 510, [1] p. : iliustr., faks., portr. - Turinyje aut.: Aleksandras Barabašas, Julius Beinortas, Egidijus Bičkauskas, Virgilijus Juozas Čepaitis, Juozas Dringelis, Algirdas Endriukaitis, Bronislovas Genzelis, Eimantas Grakauskas, Talavas Jundzis, Heino Kostabi, Bronislovas Juozas Kuzmickas, Vytautas Landsbergis, Juozas Olekas, Romualdas Ozolas, Helduras Petersonas, Kazimiera Danutė Prunskienė, Liudvikas Saulius Razma, Arnoldas Riutelis, Aloyzas Sakalas, Vytautas Sinkevičius, Česlovas Vytautas Stankevičius, Stanislavas Šuškevičius, Vladas Terleckas, Gediminas Vagnorius, Zigmąs Vaišvila, Stasys Vaitkevičius, Birutė Valionytė, Dainius Žalimas, Juozas Žilys. - Bibliogr. str. gale ir išnašose.

Kolektyvinė monografija yra pirmasis bandymas apibūdinti Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos, vėliau pavadintos Aukščiausiaja Taryba-At-

kuriamuoju Seimu, veiklą ir vaidmenį Lietuvos valstybės tęstinume. Knygoje aptariamas politinis ir geopolitinis valstybės atkūrimo kontekstas, parlamento sudarymo ir jo organizavimosi darbui aplinkybės, taip pat svarbiausi politiniai sprendimai, kurių Aukščiausiajai Tarybai teko imtis kaip aukščiausiai kolektyvinei valstybės valdymo institucijai.

Straipsniai

Jastramskis, Mažvydas. Kokio prezidento reikia Lietuvai / Mažvydas Jastramskis. - Portr. // Lietuvos žinios. - 2013, liep. 18, p. 2.

Straipsnyje aptariamas politologijoje išsigalėjęs demokratinių valstybių konstitucijų skirstymas pagal valdžios sandarą, pusiau prezidentinių valstybių, kurioms priklauso ir Lietuva, santvarkos pagrindinius bruožus, Lietuvos prezidento konstitucines galias. Autoriaus teigimu, formalios prezidento galios nėra tapačios jo realiai įtakai. Lietuvos prezidentui tapti galingesniam kliudo jo esminis populiarumo šaltinis – rinkėjų polinkis į šį postą rinkti nepartinį kandidatą. Todėl prezidentas, net ir toks aktyvus kaip Dalia Grybauskaitė, mūsų politinėje sistemoje dominuotų tik tuo atveju, jeigu būtų stiprinamos jo konstitucinės galios. Atrodo, kad Lietuvos visuomenė būtent to ir norėtų.

Reprezentatyvios gyventojų nuostatų apklausos atskleidžia, kad mūsų šalyje rinkėjai palaiko stiprų politinį autoritetą ir tvirtos rankos politiką. Autoriaus teigimu, D. Grybauskaitė šias visuomenės nuostatas siekia išnaudoti. Tačiau šis postas yra itin jautrus dėl galimo populistų išrinkimo. Rolando Pakso apkalta parodė, kad net esant dabartinei Konstitucijai svarbiausių partijų ir prezidento konfliktas gali sukelti rimtų neigiamų pasekmių. Kai keičiamos susiklosčiusios politinio žaidimo taisyklės ir stiprinamas vieno asmens valdomas postas, galima laukti netikėtumų ir politinės destabilizacijos, todėl Lietuvos demokratijos labui, autoriaus nuomone, reikėtų pasisaugoti, kad šios iniciatyvos nepersikeltų į valdžios sandaros reformos lygmenį.

Jurkevičius, Vaidas. Politinių partijų finansavimo teisinio reguliavimo prigimtis: viešosios ir privatinės teisės sąveika / Vaidas Jurkevičius // Jurisprudencija. - 2013, [T.] 20(1), p. 141-164.

Analizuojamas politinių partijų finansavimo teisinis reglamentavimas, jo atsiradimo prielaidos, kaita. Atskleidžiama, kad politinių partijų turto įgijimo neatlygintinai (finansavimo) santykiai taip pat gali būti priskirti privatinės teisės reguliavimo dalykui, nors politinių partijų finansavimas yra suprantamas kaip

išimtinai viešosios teisės institutas. Vertinant politinių partijų finansavimą ne tik per viešosios, bet ir privatinės teisės prizmę, atsiranda prielaidų taikyti visai kitus nei įprasta šių santykių reglamentavimo principus. Jais šiame straipsnyje remiamasi analizuojant konkrečius su politinių partijų finansavimu susijusius praktinius klausimus, tarp kurių ir nuo 2012 m. sausio 1 d. įsigaliojusios Lietuvos Respublikos politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo pataisos, kuriomis juridiniams asmenims uždrausta, o fiziniams asmenims apribota teisė neatlygintai perleisti turtą politinėms partijoms.

Maksimaitis, Mindaugas. Konstitucijų legitimumo problemos tarpukario Lietuvoje / Mindaugas Maksimaitis. - (Moksliniai straipsniai) // Konstitucinė jurisprudencija. - 2013, Nr. 1, p. 339-351.

Straipsnio autoriaus teigimu, Lietuvos valstybės konstitucionalizmo raidos 1918–1940 metais laikotarpis yra įvairus ir turiningas ne tik dėl gausos konstitucinių aktų, sukurtų jau vien dėl to, kad atsirado nepriklausoma valstybė ir vėliau joje vykusiu visuomenės socialinio ir politinio gyvenimo pokyčių, bet ir dėl priimtų konstitucijų turinio įvairovės. Straipsnyje aptariamos Lietuvos konstitucinėje raidoje kilusios įteisavimo problemos, kurių reikšmė anuomet nebuvo pernelyg sureikšminama. Autoriaus manymu, svarbiausios konstitucijų įteisavimo problemų priežastys yra, pirma, itin grėsmingos valstybės kūrimosi politinės aplinkybės ir, antra, to meto lietuvių politikų, neturėjusių galimybės rusų valdymo metu dalyvauti tvarkant valstybės reikalus, praktinės patirties trūkumas. Įteisavimo požiūriu abejonių nekėlė tik Lietuvos konstitucinis aktas – 1922 m. Valstybės Konstitucija.

Maksimaitis, Mindaugas. Lietuvos valstybės ir teisės atgimimo koncepcijos formavimasis / Mindaugas Maksimaitis. - Santr. angl. - Bibliogr.: 51 pavad. ir išnašose // Jurisprudencija. - [T.] 20(1) (2013), p. 7-22.

Dabartinė Lietuvos valstybė yra ne vien šiuolaikinių politinių procesų, bet ir XIII a. sukurtos, didingai penkis šimtmečius gyvavusios, po to du kartus agresyvių kaimynų pastangomis bandytos ištrinti iš politinio Europos žemėlapių ir tiek pat kartų atgimusios valstybės istorinių teisinių tradicijų rezultatas. Straipsnyje siekiama atskleisti modernaus, pagal demokratijos kanonus tautiniu etnografiniu pagrindu tvarkomo Lietuvos valstybingumo sąsajų su istorine Lietuvos valstybe koncepcijos formavimosi aplinkybes, dviejų XX a. Lietuvos valstybės ir teisės atgimimų esmę ir prasmę.

Marčinskas, Albinas. Sistemos „Valstybė – verslas“ strateginio valdymo orientyrai / Albinas Marčinskas // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 40-65.

Straipsnio tikslas – apibrėžti svarbiausius valstybės ir verslo strateginio valdymo suderinamumo orientyrus. Jie atskleidžiami atlikus mokslinės literatūros šaltinių ir Lietuvos Respublikos vyriausybių veiklos programų analizę. Autorius bando atsakyti į klausimą, ar įmanomas vyriausybių veiklos programų etalonas (įvertinant tai, kad kiekvienos iš jų kūrimas yra kūrybinis procesas). Straipsnyje pateikiama išvalga ateičiai, formuojant valstybės ir verslo plėtros strateginio suderinamumo modelį. Pagrindinė jo idėja – rengiant vyriausybės programą privaloma tvarka turi būti atsižvelgta į moksliniais tyrimais pagrįstą valstybės strategiją.

Matonytė, Irmina. Koalicionių vyriausybių morfologija: akademiniai postulatai, Vakarų Europos patirtys ir atvejai Lietuvoje / Irmina Matonytė. - Lent. // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 11-39.

Daugiapartinės koalicionės vyriausybės jau seniai yra tapusios demokratinė kontinentinės Vakarų Europos ir pokomunistinės Lietuvos tradicija. Tačiau koalicionė valdysena kaip tęstinis politinis reiškiny, savita organizacinė sistema Lietuvos politologų nėra nagrinėta. Straipsnis remiasi keturiais racionalaus pasirinkimo ir institucionalizmo teorijų pagrindu suformuluotais akademineis postulatais: 1) koalicionė politika yra strateginė; 2) koalicionė politika reiškiasi kaip politinių partijų sąveika, pagrįsta taktiniais, situaciniais, oportunistiniais išskaičiavimais; 3) koalicionę valdyseną veikia institucinė aplinka, įvairaus lygio dokumentuose įtvirtinti valdžios organų sudarymo, veiklos ir keitimo principai; 4) koalicionėje politikoje vadovaujamosi išankstiniais apskaičiavimais, lūkesčiais. Empirinė straipsnio medžiaga suskirstyta į penkias dalis: pirmiausia lyginant Vakarų Europos šalių 1945–1999 m. patirtis ir pokomunistinės Lietuvos vyriausybių atvejus pristatoma koalicionių vyriausybių tipologijos apžvalga, toliau pateikiama detali Lietuvos vyriausybių darbo trukmės studija, vėliau konkrečiai pristatomas lyginamasis koalicionių sutarčių (tekstų turinio) tyrimas ir pagaliau pateikiamos išvalgos apie bendrą koalicionių vyriausybių darbą ir analizuojamos jų atsistatydinimo priežastys.

Straipsnyje pristatomi autorių Lietuvoje atliekamo mokslinio tyrimo rezultatai. Esminės atliktos studijos išvados: pagrindinius koalicionių vyriausybių morfologijos ir veiksenos skirtumus tarp Lietuvos ir Vakarų Europos šalių lemia Lietuvai būdinga nebrandi partinė sistema ir individualistinių, asmeninių (valdžios

postų, o ne viešosios politikos turinio) motyvų svarba Lietuvos politikų darbe bei per mažas dėmesys koalicinėms sutartims kaip vyriausybės darbo vadybos instrumentui. Tampa akivaizdu, kad Lietuvoje įsitvirtinanti koalicinė valdysena turėtų skatinti spartesnę politinio elito, koalicijos partijų-partnerių derybų kultūros plėtrą.

Mitrulevičius, Gintaras. Socialdemokratų santykis su Lietuvos (Valstybės) Taryba 1918 m.: nuo Vasario 16-osios Akto priėmimo iki Pirmojo pasaulinio karo pabaigos / Gintaras Mitrulevičius // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 91-135.

Straipsnyje, remiantis įvairiais istoriniais šaltiniais, analizuojamas istoriografijoje iki šiol nedaug dėmesio sulaukęs socialdemokratų santykis su Lietuvos Taryba po 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos valstybės atkūrimo akto priėmimo iki Pirmojo pasaulinio karo pabaigos. Pirmoji straipsnio dalis skirta aptarti socialdemokratų dalyvavimą Lietuvos Tarybos darbe nuo 1918 m. vasario 16 d. iki liepos 11 d. Antroje dalyje rekonstruojama socialdemokratų pozicija Lietuvos Tarybos atžvilgiu tarp 1918 m. liepos 11 d. ir lapkričio 11 d. Straipsnyje atskleidžiama, kad pagrindinė priežastis, lėmusi socialdemokratų pasitraukimą iš Lietuvos Tarybos darbo, o vėliau formavusi neigiamą jų požiūrį į Lietuvos (Valstybės) Tarybą, buvo Tarybos dešinėsios daugumos sprendimas nelaukiant Steigiamojo Seimo (turėjusio nustatyti Lietuvos valstybės valdymo formą) paskelbti Lietuvą monarchija ir Lietuvos karaliumi išrinkti Wilhelmą von Urachą. Po šio sprendimo lietuvių socialdemokratai (LSDP) reikalavo sušaukti Lietuvių konferenciją, kurioje būtų išrinkta nauja Lietuvos Taryba, turinti kiek galima greičiau organizuoti Steigiamojo Seimo rinkimus.

Nabažaitė, Erika. Politinių veikėjų dialogų paskirtis kritiniame diskurse / Erika Nabažaitė // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 155-174.

Straipsnyje atskleidžiama, kokiems tikslams politinių veikėjų retorikoje yra pasitelkiamas dialogas ir kokiomis priemonėmis jis realizuojamas. Siekiant šio tikslo, aptariama dialogo samprata ir paskirtis kritiniame diskurse, šie aspektai išryškunami pasirinktų politinių veikėjų retorikoje atliekant kokybinę diskurso analizę.

Pukanasytė, Indrė. Teisinio reguliavimo stabilumas rinkimų proceso metu - svarbi demokratinių rinkimų sąlyga / Indrė Pukanasytė // Socialinių mokslų studijos. - 2013, 5(2), p. 633 - 653.

Straipsnyje analizuojama, ar rinkimų proceso metu, kuris prasideda paskelbus rinkimų datą, turi būti užtikrinamas tokiems rinkimams taikomo teisinio reguliavimo stabilumas, kokie konstituciniai principai suponuoja jo poreikį. Straipsnyje taip pat nagrinėjama, kokia Lietuvoje susiklostė įstatymų leidybos praktika keičiant rinkimų teisinį reguliavimą.

Beveik visų nuo 2004 metų Lietuvoje vykusių rinkimų proceso metu (Seimo, Respublikos Prezidento, savivaldybių tarybų rinkimų, rinkimų į Europos Parlamentą) buvo keičiamas jiems taikomas įstatymuose įtvirtintas teisinis reguliavimas. Lietuvoje nėra susiformavusi praktika, kad tokie rinkimų įstatymų pakeitimai galiotų kitiems rinkimams, t. y. ne tiems, kurių procesas jau yra prasidėjęs.

Pasak autorės, nors Konstitucijoje *expressis verbis* nėra nustatytas joks terminas ar laiko tarpas, kuriam likus iki atitinkamų rinkimų dienos tokiems rinkimams taikomas įstatymuose įtvirtintas teisinis reguliavimas negalėtų būti keičiamas arba bent jau negalėtų būti daromi esminiai pakeitimai, tačiau pareiga užtikrinti įtvirtinto teisinio reguliavimo stabilumą prasidėjus rinkimų politinei kampanijai, rinkimų proceso metu kyla iš konstitucinių teisėtų lūkesčių apsaugos, teisinio tikrumo, teisinio saugumo principų, taip pat ir iš Konstitucijoje *expressis verbis* įtvirtintų konstitucinių rinkimų teisės principų: visuotinės, lygios rinkimų teisės, slapto balsavimo, tiesioginių rinkimų.

Raulinaitis, Pranas Viktoras. Parlamentinė užsienio politikos kontrolė / Pranas Viktoras Raulinaitis. - Portr. - (Istorijos šaltiniai) // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 178-207.

Publikuojamas I, II ir III Seimų nario, teisės daktaro Prano Viktoro Raulinaičio (1895–1969 m.) mokslinis straipsnis, 1925 metais išspausdintas Lietuvos ateitininkų draugijos leistame teisės mokslų ir politikos laikraštyje „Teisė“.

Šis straipsnis aktualus parlamentarizmo istorijos tyrinėtojams, nes autorius panaudojo archyvinius dokumentus, kurie neprieinami dabartiniams tyrinėtojams: Lietuvos Seimo Užsienio komisijos posėdžių protokolus ir Tarpparlamentinės Sąjungos Lietuvos grupės archyvo dokumentus, kurių nėra Lietuvos archyvuose, Tarpparlamentinės Sąjungos 1923 ir 1924 m. suvažiavimų ir Juridinės komisijos protokolus ir kitus dokumentus.

Smetonienė, Irena. Politikų diskursas retoriniu aspektu: pristatymo žanras / Irena Smetonienė // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 136-154.

Straipsnyje aptariamas vienas iš politinio diskurso žanrų – pristatymas, nagrinėjama jam būdinga kompozicija, kalbos priemonių atranka, oratoriaus gebėjimas perteikti partijos nuostatas ir patraukti į savo pusę klausytoją – potencialų rinkėją. Tyrimui pasirinkta pirmoji 2012 m. rinkimams skirta laida per LRT televiziją „Seimo rinkimai 2012“ (2012 m. rugsėjo 17 d.). Joje partijų lyderiai arba atstovai pirmą kartą turėjo progą pristatyti savo partijų programą. Aštuoniolikos LRT laidoje dalyvavusių partijų atstovų (str. oratorių kalbos analizuojamos tokia tvarka, kokia jie turėjo galimybę kalbėti laidoje: Eligijus Masiulis, Valdemaras Valkiūnas, Kęstutis Daukšys, Kristina Brazauskienė, Rasa Juknevičienė, Neringa Venckienė, Valdemaras Tomaševskis, Algirdas Butkevičius, Valentinas Mazuronis, Gintaras Songaila, Vidmantas Žiemelis, Joana Šimanauskienė, Algirdas Paleckis, Ramūnas Karbauskis, Stanislovas Buškevičius, Algis Čaplikas, Juozas Murauskas, Artūras Zuokas) pristatymai rodo, kad Lietuvoje jau formuojasi politinis elitas, gebantis sklandžiai ir įtaigiai kalbėti, jaučiantis vietą, laiką ir kontekstą, išmanantis retorikos subtilybes, mokantis žaisti žodžiais. Politikų kalbose galima aiškiai įžvelgti pristatymo, kaip žanro, kompoziciją, funkcijas ir tikslus, retorinių priemonių tikslumą.

Tyrimas atskleidžia ir kitą diskurso pusę – klausytojų (rinkėjų) nuostatas. Atkreiptinas dėmesys į rinkimų rezultatus – pasirinktos tos partijos (su keliomis išimtimis), kurių vadovai arba atstovai pristatymui buvo pasiruošę, demonstravo savo iškalbą ir socialinį statusą, komandinį darbą.

Vaičaitis, Vaidotas Antanas. 1791 m. Gegužės 3-osios Konstitucija ir Lietuvos konstitucingumo tradicija / Vaidotas A. Vaičaitis // Parlamento studijos. - 2013, Nr. 14, p. 66-90.

Straipsnyje pateikiamas trumpas 1791 m. gegužės 3-iosios Konstitucijos tyrimas Lietuvos konstitucinės teisės požiūriu, kuriuo norima paskatinti Lietuvos konstitucinės teisės specialistų diskusiją dėl Konstitucijos vertinimo. Tai padaryti yra būtina, nes iki šiol šio dokumento svarba buvo nagrinėta praktiškai išimtinai Lietuvos istorikų darbuose. Straipsnį sudaro trys dalys: 1791 m. gegužės 3 d. Konstitucija ir šiuolaikinė konstitucingumo tradicija; Gegužės 3-iosios Konstitucija ir Lietuvos matmuo; Gegužės 3-iosios Konstitucija kaip sudėtinės Abiejų Tautų Respublikos 1791 m. Konstitucijos dalis.

Straipsnis baigiamas išvadomis, iš kurių svarbiausia yra ta, jog Lietuvos konstitucingumo tradicijos šaltiniu siūloma laikyti sudėtinę 1791 m. Abiejų Tautų Respublikos Konstituciją, kurią sudaro keturi konstituciniai aktai: Gegužės 3-iosios Valdymo įstatymas (su Gegužės 5 d. Seimo deklaracija), 1791 m. kovo 24 d. Seimelių įstatymas, 1791 m. balandžio 21 d. Miestų įstatymas ir 1791 m. spalio 20 d. Abiejų Tautų Tarpusavio Įsipareigojimas, kuris, vertinant Lietuvos konstitucingumo požiūriu, yra esminis konstitucinis aktas, leidžiantis visus minėtus Ketverių metų Seimo konstitucinius aktus perskaityti Lietuvos konstitucingumo tradicijos kontekste.

Parengė Virgilija Beganskaitė